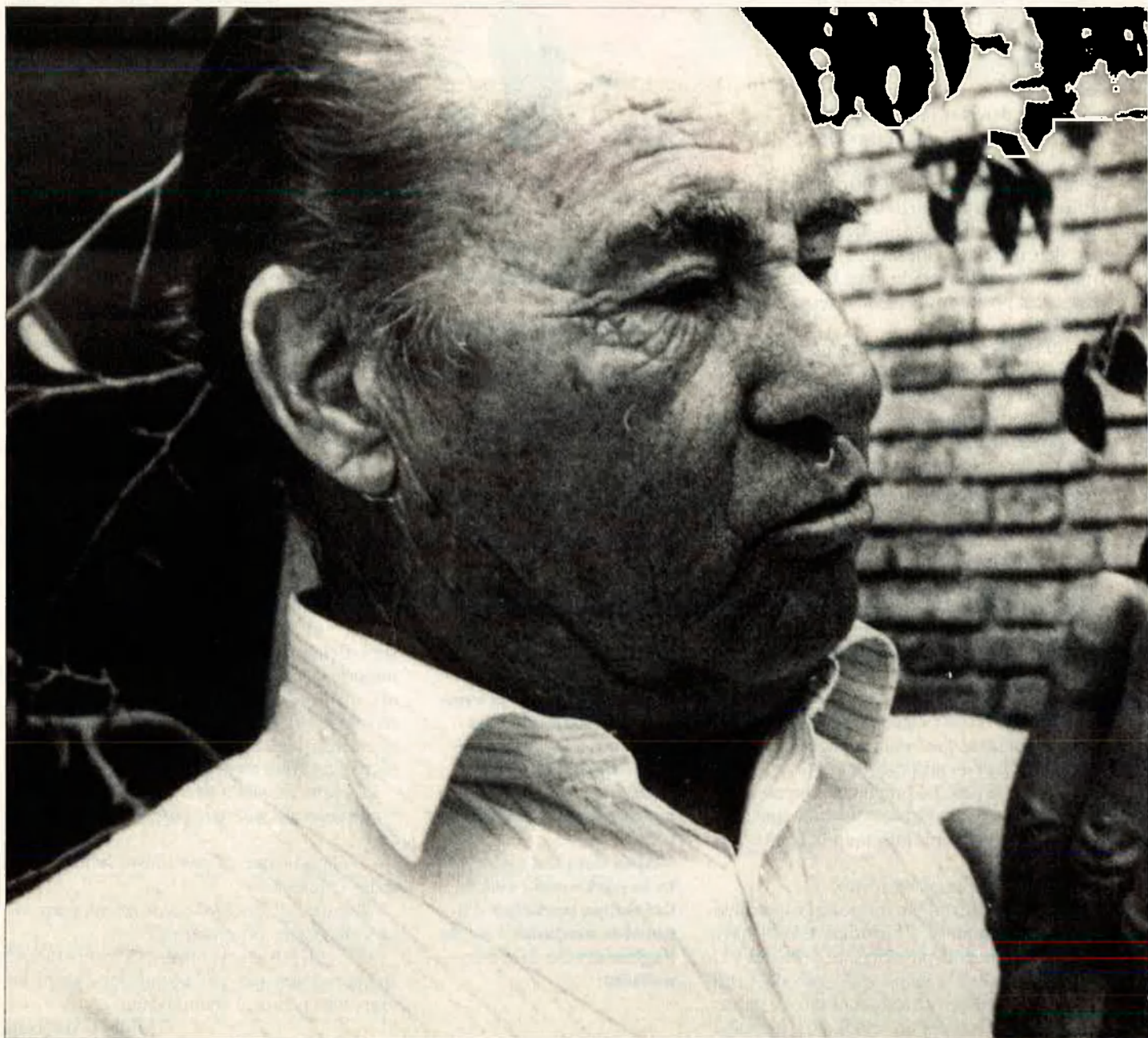

Memòria de

El nazi Léon Degrelle va morir fa poc a Espanya. Una altra mort plàcida d'un altre feixista reconegut, criminal de guerra, i que havia estat requerit internacionalment per la justícia. En tot cas, la seva mort ha enterrat definitivament la (mala) consciència de la socialdemocràcia belga.

Els teletips de les agències d'informació anunciaven fa poc la mort, a 88 anys, de Léon Degrelle en territori espanyol. Les generacions nascudes després del 1950 potser es demanaran si es tractava d'un monstre antediluvià. I aquells lectors, més grans, a qui soni el nom del personatge també tindran probablement la impressió de rebre la bafarada d'ultratomba d'un altre temps, gairebé d'un altre planeta.

El resum telegràfic es limitaria a dir que De-

Léon Degrelle

grellle fou un nazi belga. Lluità al costat de Hitler i, acabada la Segona Guerra Mundial, es refugià a Espanya, on fou protegit per les autoritats franquistes i, finalment, oblidat de les posteriors. Tampoc no interessava a les autoritats belgues de remoure l'espectre d'un cadàver vivent, que tenia la llengua molt llarga i que hauria pogut reobrir les ferides de la guerra i, sobretot, de l'avantguerra. Allà, com aquí, per als polítics la millor memòria és de no tenir-ne.

Léon Degrelle va morir a Madrid a 88 anys d'edat. El feixista belga residia a Espanya des de la fi de la Segona Guerra Mundial.

EFE

Christus rex a Brussel·les. Nascut a la vila de Bouillon, al Luxemburg való, a la ratlla de França, en 1906, Degrelle pertanyia a una família catòlica de soca-rel. La seva germana gran era monja. Tres oncles foren jesuïtes. El jove Léon entrà a estudiar precisament a la Universitat Catòlica de Lovaina, una ciutat flamenca. Era un abrandat militant d'Acció Catòlica, l'organització impulsada pel papa Pius XI l'any 1922, que arrelà fortament a Bèlgica, on era dirigida per monsenyor Picard.

Els diaris de l'època recullen la fulgurant intervenció d'un jove estudiant, anomenat Léon Degrelle, a la plaça major de Lovaina, la Setmana Santa del 1926. Damunt un cadafal, l'il·luminat estudiant explicava amb verb potent i florit la Passió de Crist a uns quants milers d'obriers mal vestits, encuriosits més per l'espectacle que no pas per la fe. Les fumejants ciutats industrials d'aquell temps de crisi allotjaven interminables barris d'obriers que no tenien altra esperança que el món feliç promès pels comunistes de Moscou i els socialistes de Brussel·les. Amb gran sorpresa de tothom, les exaltades intervencions de Degrelle eren cada cop més seguides pels proletaris. I és que el missatge de l'orador, el de l'Acció Catòlica, era el de l'apostolat que pretenia consolar els pobres tornant-los la vida espiritual, però era també un missatge social. Certament, no prometia el cel en aquest món, però criticava la corrupció del partit catòlic majoritari, exposava l'escàndol dels *financers immunds* i es proposava de netejar la vida pública.

Un capellà flamenc, els pares del qual eren treballadors de fàbrica del gris suburbi flamenc de Schaarbeek (avui unit a Brussel·les), movia també brega entre els obrers. Es deia Josef Cardijn, i havia posat en peu la JOC (Jeunesse Ouvrière Chrétienne), tot i l'oposició de la jerarquia catòlica, organització que encara avui dia té el secretariat general a Brussel·les. Quan la crisi capitalista mundial de l'any 1929 va esclatar, la situació social a Bèlgica començà a ser explosiva. Degrelle i els seus, dissidents del vell partit catòlic de Van Zeeland, crearen el moviment Rex, títol del modest periòdic que editaven, i que era tret de l'expressió *Christus Rex*, "Crist Rei", ben familiar als militants d'Acció Catòlica de tots els temps.

Fundat en 1935, Rex va fer en un any una ascensió fulgurant. En les eleccions del 1936 va guanyar 21 diputats, dels 212 de la cambra, i 12 senadors inexperts. Però llavors Degrelle va començar a ensenyar les dents. Els seus discursos es van anar inflamant d'amenaçes bíbliques i va començar a fer por entre alguns dels mateixos

que l'havien seguit. De manera que en les eleccions del 1939 va perdre 17 diputats. Però els còmputos democràtics ja no tindrien aviat cap validesa reconeguda. El dia 10 de maig de 1940, les tropes de Hitler ocupen Bèlgica i s'estableix a Brussel·les un govern nazi. El Rex minoritari ambiciona aleshores la creació d'un nou estat: la reconstitució de la *Grande Bourgogne*, un estat dinàstic de l'Edat Mitjana, entre el Regne de França i el Sacre Imperi Romano-Germànic. Un intent separatista, doncs, amb ben pocs partidaris.

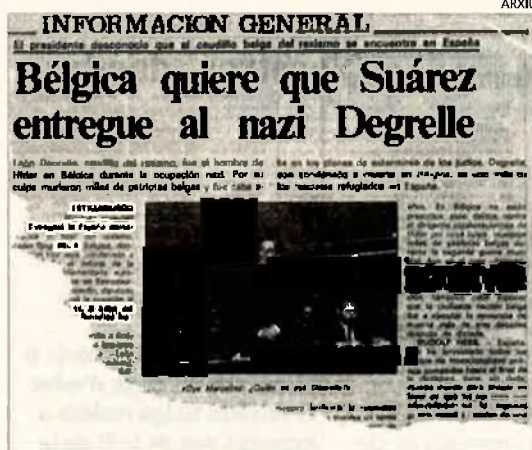
Croada contra els bolxevics. Col·laborador dels alemanys, que deporten milers d'homes a Alemanya, Degrelle esdevé en 1941 el més frenètic orador de la croada contra els bolxevics, que en aquells moments ja havien assassinat in comptables milers de cristians de totes les Rússiaes. El líder de Rex organitza la legió de voluntaris antibolxevics *Wallonie*, que enviaria molts de joves valons a morir a l'estepa de Stalin. Malgrat tot, els alemanys es malfien de Degrelle i ajuden a aixecar organitzacions paral·leles per distreure l'atenció, com ara *Mouvement Populaire Wallon* o *Association des Amis du Grand Reich Allemand*. I la secció flamenca de Rex passa a dependre dels militars alemanys.

Mentrestant, Degrelle havia obtingut de la jerarquia catòlica —que oficialment havia trencat amb Rex— el permís perquè els capellans voluntaris de la legió *Wallonie* que lluitava contra els russos poguessin exhibir el braçal amb les sigles *SS* (*Schutzstaffel*, “grup de protecció”, nom de la policia paramilitar del partit nazi). Només és una anècdota, però una d'aquelles que, si fossin més conegudes, il·luminarien amb esclat molts dels passatges de la història europea d'aquest segle que romanen foscos, incomprendibles o, més sovint que res, eliminats de les cròniques.

Com és sabut, els nazis tenien les de perdre. La capitulació va ser el 7 dia de maig del 1945.

ARXIU

ARXIU

Arran del casament de la seva filla Christine (baix), el Govern belga va demanar públicament l'extradició de Léon Degrelle (dalt). Però, un cop més, i amb gran alleujament dels socialistes valons, la petició va quedar en lletra morta.

Els amics espanyols. Amb la desfeta dels nazis, el règim de Franco hagué de prendre precaucions. Hom creia que de l'un moment a l'altre, els aliats travessarien els Pirineus i farien fora l'ignominiós dictador de les Espanyes. Però la *realpolitik*, com sempre, s'imposà a l'ètica. I quan els aliats occidentals, vers 1947, començaren a témer els seus companys aliats d'abans-d'ahir, els russos, el règim militar de Madrid, ni que fos blasmat pels demòcrates, esdevingué una peça intocable de la diplomàcia aliada. Davant el perill rus, Franco era un possible aliat dels occidentals!

La protecció franquista de què va gaudir Degrelle es va fer amb molt de secret. El nou Govern belga havia declarat Degrelle criminal de guerra. Es basava en el fet que l'ex-cap de Rex havia fet afusellar membres de la resistència contra els nazis durant l'ocupació alemanya. Brussel·les havia demanat també la captura del nazi való, però sense gaires energies, perquè Bèlgica també tenia problemes de reconciliació. Àdhuc la monarquia belga havia mantingut una actitud ambigua durant l'ocupació nazi.

En conseqüència, el règim de Madrid va fer veure que no en sabia res i la resta de cancelleries europees van fer veure que s'ho creien. Per evitar problemes, la diplomàcia espanyola va amagar Degrelle en lloc segur i li va proporcionar una nova identitat.

Amb l'ajut de Muñoz Grandes, Serrano Suner (en realitat, Sunyer, car era d'origen català per part de mare), el conde de Mayalde, Herrero Tejedor, Raimundo Fernández Cuesta i altres elements del règim, el való Degrelle va desaparèixer del mapa. En l'espai biològic que ocupava aparegué la personalitat de León José de Ramírez Reure, fill d'Eduardo i Matilde, nat a Bèlgica estranyament. El número de carnet d'identitat que li fou atorgat era aquest: 27.761.932.

Disfressat amb aquesta nova identitat, de la mà dels seus poderosos padrins espanyols, Degrelle es dedicà llavors a una activitat més rendible: a l'especulació immobiliària a la Costa del Sol.

Els serveis secrets espanyols van evitar dos atemptats, que se sàpiga, contra l'ex-cap de la legió *Wallonie*, i amb el temps gairebé tothom semblava haver oblidat la seva figura. Però a la primavera del 1970, el diari *Abc* de Madrid, monàrquic i sempre sorprenent, es va despenjar amb una notícia insòlita. Sota una foto que ocupava mitja pàgina, hom podia llegir-hi: "Se casa una hija de Léon Degrelle. La senorita Marie Christine Degrelle, hija del fundador del Rexismo, Léon Degrelle, ha contraído matrimonio con don José Ramón Hervella Novoa, en la parroquia de San Jerónimo el Real de Madrid". En una altra fotografia, hi apareixia una filera d'invitats amb patilles i ulleres fosques.

Naturalment, el Govern belga es va veure obligat a demanar-ne novament l'extradició i el Govern de Madrid obligat a fer una nota oficial que, suposadament, donava ordres a la policia de cercar-lo.

Mai no el van trobar al seu xalet de la Costa del Sol, ni tampoc al pis de Madrid.

S'escolà una altra dècada de la història de l'Espanya eterna. Mort el general dictador, els representants de la vella situació i els de la nova van acordar de fer *tabula rasa* del passat. El mot màgic que havia de tancar i de segellar amb set claus la memòria històrica era "consens". Però els espectres dels cadàvers mal enterrats tornen sempre a trucar a la porta. Quan, a la primavera del 1979 Marcelino Oreja, ministre espanyol d'Afers Estrangers del govern Suárez, anà a Brussel·les per iniciar les negociacions d'ingrés a les Comunitats Europees, ja sabia que no l'atendrien gaire bé.

Oreja, per pressionar una mica, va començar tractant de les suposades facilitats que el Govern belga donava llavors als membres d'ETA. Aleshores els belgues, per tal de fer-li acotar el cap i de fer-li veure que eren ells qui tallaven el bacallà a l'Europa democràtica, i no pas els espanyols acabats de reciclar, li van ensenyar el "dossier Degrelle" i, sense gaires ganes, el so-

Degrelle va començar a despuntar com a orador de l'Acció Catòlica belga a mitjan anys vint. En 1935, el polític va fundar el partit Rex i, després de quatre anys d'experiència parlamentària, acabà col·laborant amb l'ocupació nazi de Bèlgica.

cialista való Dejardin demanà públicament, un cop més, l'extradició de Léon Degrelle. La qual cosa, naturalment, i amb gran alleujament dels socialistes valons, va quedar en lletra morta.

Una polèmica sobre la col·laboració d'elements belgues amb la ideologia feixista d'avantguerra no interessava ningú. Hom hauria pogut retreure les vel·leitats de Spaak, de qui es deia que s'havia passat als socialistes després d'haver-se ofert als alemanys, que no en van voler saber res. Hom hauria potser recordat que el POB (Parti Ouvrier Belge) havia adoptat un cert nombre d'idees d'Henri de Man, el socialista flamenc més consistent dels anys 30, col·laborador dels alemanys durant l'ocupació i mort a l'exili de Suïssa en 1953. Hom hauria recordat tantes coses...!

Així, doncs, la diplomàcia acordà de deixar les coses tal com estaven.

Segons la llei belga, els crims de Degrelle prescrivien l'any 1994. Llavors podria tornar al seu país! S'ha mort just a temps.

J. Castellar-Gassol

INTERPRETER

CATALA, CASTELLA, ANGLÉS, FRANCES, I ALEMANY.
PARLAR CINC IDIOMES, SENSE NECESSITAT
D'APRENENTATGE I NOMÉS POLSANT UN BOTÓ,
JA ESTÀ A L'ABAST DE QUALSEVOL, GRÀCIES A
L'INTERPRETER TP-4000/20M92.

**TRADUCTORA DE BUTXACA QUE
PARLA. PRIMERA AL MERCAT QUE
INCORPORA L'IDIOMA CATALÀ.**

DESCONÈIXER L'IDIOMA JA NO ÉS UN
IMPEDIMENT PER A COMUNICAR-SE DURANT
LES VACANCES, EN VIATGES TURÍSTICS O
DE NEGOCIS, ETC.

amb la col·laboració de

Que vol dir això? C

TP-4000

Inversions ESBEYPU, S.L. Tel / Fax: 450 44 47
Josep Tarradellas, 103-105 08029 BARCELONA